

ФАРМАЦЕВТ®

ПРАКТИК

02 [188] 2020
ISSN 2409-2584

Нове життя старої
процедури:

«БАНКОВА» ТЕРАПІЯ **24**

Аптечні продажі
у 2019 році

1

У зоні особливої уваги:
коронавірус

18

Сублінгвальна
і трансбукальна
доставка ліків

28

Аптечне середовище
у художній
літературі

34

У зоні особливої уваги: коронавірус «2019 нКоВ»

ЧИ Є ДІЄВИМИ МАСКИ?

Дрони з гучномовцями попереджають китаїців про спалах коронавірусу. Вони підлітають до людей і закликають не виходити на вулиці та носити маски. Дійсно, спалах епідемії створив ажіотаж навколо засобів індивідуального захисту: всі захисні маски і засоби дезінфекції розпродані, у клініках їх також бракує. Незважаючи на надходження з інших країн, припис лікарів міняти захисні маски кожні 4 год та захисний одяг кожні 6 год все одно неможливо виконати. Навіть Ватикан відправив до Китаю 700 тис. респіраторів для захисту дихальних шляхів. Аж раптом ВОЗ визнала, що маски не можуть повністю захистити від нової інфекції.

ЯК МОЖНА ЗАРАЗИТИСЯ ТА СКІЛЬКИ ЖИВЕ ВІРУС?

Наразі відомо, що вірус «2019 нКоВ» передається повітряно-крапельним шляхом

під час кашлю або чхання. Зазвичай вірус може поширюватися на відстані 1–2 м від джерела інфекції та швидко осідати на тілі людини.

Також вірус може поширюватися через дотики, що зумовлює необхідність регулярно мити руки. Зокрема, можна заразитися у разі натискання дверної ручки або кнопки ліфта (на які потрапили частинки слини з вірусом хворої людини, яка кашлянула або чхнула на них), та ненавмисно доторкнувшись до власного обличчя.

Вірус може «виживати» без хазяїна на гладких поверхнях протягом декількох годин, а в середовищі з вологістю 40% і температурою 20 °C — до п'яти днів.

Можливо саме тому тіла померлих від коронавірусу вирішено спалювати у спеціальних крематоріях. У Китаї тіла пацієнтів, які померли від коронавірусу нового типу,

повинні кремувати недалеко від місця їхньої смерті. Похоронні обряди і прощальна церемонія заборонені...

СИМПТОМИ ТА ЛІКУВАННЯ

Прояви захворювання не є велими специфічними і включають респіраторні симптоми, кашель, високу температуру тіла, задишку та утруднене дихання. У більш важких випадках інфекція може спричинити пневмонію, важкий гострий респіраторний синдром, ниркову недостатність і навіть смерть.

Специфічної терапії не існує: лікування симптоматичне і залежить від клінічного стану пацієнта [2].

Очікують, що вакцина від нового коронавірусу з'явиться не раніше кінця 2021 р.

ПОХОДЖЕННЯ ВІРУСУ

Вчені ще не дійшли одностайної думки щодо походження вірусу «2019 нКоВ». Наразі не виключають, що його першою «дромією» є Національна лабораторія біобезпеки, розташована в Уханьському інституті вірусології.

Це перша в країні лабораторія, що відповідає стандартам найвищого рівня біологічної безпеки — 4 (BSL-4), що своєю чергою означає кваліфікацію для роботи з найбільш небезпечними патогенними мікроорганізмами.

Уханьська національна лабораторія біобезпеки — єдина лабораторія в Китаї, призначена для вивчення небезпечних патогенів, зокрема, збудників атипової пневмонії (SARS) та лихоманки Ебола.

Не секрет, що переважна більшість лабораторій зі створення біологічної зброї «замасковані» під науково-дослідницькі центри.

Місто Ухань є важливим центром розвитку економіки, торгівлі, фінансової,

транспортної галузі, інформаційних технологій та освіти сучасного Китаю. Але відтепер у більшості з нас Ухань буде асоціюватися головним чином зі спалахом епідемії коронавірусу.

Напередодні новорічних свят, 31 грудня 2019 р., ВОЗ отримала повідомлення про низку випадків пневмонії, зареєстрованих у м. Ухань провінції Хубей (Китай). Перші відомості про вірус, який став збудником захворювання, не збігалися з даними про жоден з відомих мікроорганізмів. Через тиждень, 7 січня,

органи влади Китаю підтвердили, що йдеться про новий вірус. Ним виявився представник родини коронавірусів (лат. *Coronaviridae*), якому тимчасово було присвоєно назву «2019 нКоВ» [1]. Наприкінці січня ВОЗ оголосила міжнародну надзвичайну ситуацію та оцінила ризик як дуже високий (в Китаї) та високий (на глобальному рівні), а 11-мільйонний мегалопіс завдав карантину перетворився на місто-привид, налікани мешканці якого зайвий раз не наважувалися покидати власні домівки

Деякі іноземні експерти з біобезпеки ще у рік відкриття лабораторії (2017 р.) попереджали, що вірус може «вирватися» з об'єкта. Уханьська національна лабораторія з біобезпеки розташована приблизно в 20 милях від ринку морепродуктів Ухань, який вважають ймовірним джерелом інфекції, тож у деяких постає питання, чи є епіцентр спалаху випадковим [3].

У той же час у Китаї заперечують, що спалах коронавірусу є наслідком розробки біологічної зброї. Фахівці наголошують, що летальність коронавірусу є незначною (близько 3%). До того ж набагато простіше та ефективніше було б перетворити якийсь непатогенний штам сибірки у високоурентну форму або відтворити смертельний вірус віспи, який був знищений у дикій природі ще у 1980 р.

Отже, на даний час наукова спільнота вважає, що Уханьська лабораторія непричетна — вірус мутував і потрапив до людей у результаті контакту тварин із людиною на ринку.

ЗАНИЖЕНІ ЦИФРИ?

Науковці попереджують, що реальні дані про поширення нового коронавірусу «2019 нКоВ» можуть бути набагато більшими за офіційні.

За розрахунками медиків Університету Гонконга, вже до 25 січня кількість людей, заражених вірусом в одному лише Ухані, мала б перевищити 75 тис., хоча офіційно на той момент повідомляли лише про 2 тис. випадків по всьому світу [4].

Науковці стверджують, що епідемія коронавірусу поширюється набагато швидше, ніж вважали раніше. За їхніми даними кожен носій заражає новим вірусом в середньому ще двох-трьох людей, а загальна кількість хворих зростає в геометричній прогресії та подвоюється щотижня (кожні 6,4 дня).

Аналіз статистики внутрішніх авіарейсів і залізничних перевезень дозволив дійти висновку про те, що насправді вже до 25 січня майже тисяча носіїв вірусу мали рознести інфекцію з Уханя до інших міст — передусім Чунцзян, Пекін, Шанхаю, Гуанчжоу та Шеньчженю.

На думку авторів дослідження, значну різницю між розрахунками й офіційними цифрами можна пояснити кількома факторами. По-перше, це відносно тривалий інкубаційний період (до 14 діб). По-друге, навіть після звернення хворого до лікаря потрібно підтвердити, що його стан спричинений саме штамом нового коронавірусу, а це вимагає проведення лабораторних досліджень, що також потребує часу.

МІФИ ТА ХИБНІ УВЛЕННЯ

Брак знань завжди породжує міфи й новий коронавірус не є виключенням.

ВОЗ узагальнила найбільш поширені з них та надала експертне роз'яснення.

— Чи безпечно отримувати листи або пошти з Китаю?

— Так, безпечно. За даними досліджень визнано, що коронавіруси недовго зберігають життєздатність на таких предметах, як конверти або поштові посилки.

— Чи можна заразитися новим коронавірусом від домашніх тварин?

— На даний час немає ніяких доказів того, що домашні тварини, наприклад собаки чи кішки, можуть бути переносниками нового коронавірусу. Проте після контакту з тваринами рекомендовано мити руки водою з милом.

— Чи може регулярне промивання носа соловом рясночому та використання рідини для полоскання рота захистити від зараження?

— Ні. Наукових даних про це немає.

— Чи захищає часник від зараження новим коронавірусом?

— Під час поточного спалаху інфекції не було отримано жодних підтверджень ефективності вживання часнику як засобу профілактики зараження новим коронавірусом.

— Чи захищає натирання шкіри кунжутним маслом?

— Ні. Знищити вірус «2019 нКоВ» можна при обробці поверхонь деякими хімічними дезінфікуючими речовинами (хлорне вапно/дезінфікуючі засоби на основі хлору, ефірні розчинники, 75% спирт, надцтова кислота і хлороформ). Проте натирати ними тіло або шкіру під носом небезпечно для здоров'я.

— Чи правда, що новим коронавірусом можуть заразитися лише люди похилого віку?

— Заразитися можуть представники усіх вікових категорій. У людей літнього віку та в осіб із певними захворюваннями (бронхіальна астма, цукровий діабет, хвороби серця) існує підвищений ризик розвитку важких форм коронавірусної інфекції.

— Чи є антибіотики ефективним засобом профілактики і лікування нової коронавірусної інфекції?

— Ні, антибіотики на вірус не діють. Вони дозволяють лікувати тільки бактеріальні інфекції. Новий коронавірус «2019 нКоВ» — це вірус і, отже, антибіотики не потрібно використовувати для профілактики та лікування коронавірусної інфекції. Проте пацієнтам, госпіталізованим з інфекцією «2019 нКоВ», можуть бути призначені антибіотики для лікування супутніх бактеріальних інфекцій [2].

У ПОШУКАХ НАЗВИ

Назва «2019 нКоВ» є тимчасовою. Міжнародний комітет з таксономії вірусів займається пошуком назви нового коронавірусу. ВОЗ опублікувала список рекомендацій, яких слід дотримуватися при пошуку назви. Зокрема, бажано уникати географічних назв, імен людей, назв тварин або видів їжі, згадок конкретних культур або видів діяльності.

ВОЗ вважає, що нова назва повинна бути короткою та описовою на кшталт «важкого гострого респіраторного синдрому» (SARS).

Залишається сподіватися, що нова назва позитивно відіб'ється на поширеності вірусу, який зменшить темп та врешті-решт підкориться науковцям.

Підготувала Олександра Демецька, канд. біол. наук

Література

1. Novel Coronavirus (2019-nCoV) SITUATION REPORT-6 26 JANUARY 2020 (<https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200126-sitrep-6-2019-ncov.pdf>)
2. Часто задаваемые вопросы о ранее неизвестных коронавирусах. Бюллетень ВОЗ. 2 февраля 2020 г. (<https://www.who.int/ru/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses>)
3. Rahhal N. Chinabuilt a lab to study SARS and Ebola in Wuhan... Daily mail. 23 January 2020 (<https://www.dailymail.com/health/article-7522379/Chinas-lab-studying-SARS-Ebola-Wuhan-outbreaks-center.html>)
4. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-51368729>